

Жељка Гавриловић

ДЕ КИРИКОВ САН

Сањам будна, али не како се то пише у споменарима.

Сањам сопствени сан, у трену буђења.

Не, не желим да се пробудим.

И зато шетам боса, у белим панталонама и црвеном прслучету. Са неописивим уживањем пролазим полако кроз, скоро до тла спуштене, нежне гране врба.

Откопчаћу прслуче. Да, хоћу.

Успоравам ход, отварам очи.

Нема људи, али ја видим Де Кирика иако је скривен иза сценографије.

Не знам како се врба креће мојим корацима, али ја идем ка том сабласно пустом, само тишином насељеном простору укорак са њом. У игри која жари.

Моја кожа, моје клонуле ноге, моја сањива и топла нежност брадавица као да знају где иду.

* * *

А Жењка, он је то сасвим сигурно увек знао.

Приближавајући се крупним корацима, насмејан, огрнуо нас је обоје својом огромном пелерином.

И онда смо заувек нестали из Де Кириковог сна.

Тренуци, рукопис у перманентном настајању

ТИХОСТ И МИРИС САНДАЛОВИНЕ

Требало је да ми уради портрет. Чекали смо јесење јутро, меко источно светло.

Приметила сам да му подрхватају руке. Знала сам зашто. Крв ми се ледила и страх милео уз леђа.

Задржавала сам сузе.

Пар чашица алкохола, па елегантим, сигурним потезима сликара по рођењу, насликао ме је од ваздуха и душе. Са слике је дисала бела свила, тихост и мирис сандаловине.

Смејали смо се, у почетку детиње изненађени том лепотом, а потом разиграно, некако неопозиво. Имала сам утисак да гледамо филм нашег пријатељства. Без речи, само смејући се.

Као да смо знали да се више никад нећемо видети.

Милош је умро недуго после тога.

Сада често и будна сањам дрхтавицу руке која ме је најлепше видела. Бришем време да бих се смејала као тада.

Као никада до тада.

Тренуци, рукопис у перманентном настајању

ПЕШЧАНИ САТ

Говориш тако да бих те могла чути и разумети само на јастуку, али тада ионако не би било важно шта говориш. После бисмо, док небом, надохват руке, промичу августовске звезде, у полутами јели пресне шкољке. Некада смо их толико волели – њихов опори сланкасти укус, склиску једрост; довршеност и довољност које не остављају места ничему, осим можда вину. Горко сам уживала гледајући те како – ни сада не знам да ли сасвим прибрано или сасвим одсутно – предајеш цело своје биће чаролији пресне шкољке. Беше у томе нечега што ме је силно терало да мислим на смрт. А она ми се, у сликама, указивала као излишан напор да се по светлом и сјајном дану, када се чини да све заувек живи и да смрти нема, нити ће је икад бити, дотрчи до неког ко се потпуно одлучно и без двоумице упутио ка свом крају сачињеном од пар тривијалности: подрум, уже, стара хоклица... И указивао ми се тада немир који покреће брзе ноге, који ход претвара у трк, који трк преобличава у мисао, која – будући најбржа – треба да стигне истом кад је помишљена, да би сабраном и лаганом ходу који следи фуриозни хаос у души поставила препреку, па макар то било само једно маче које ће изазвати самилост и измамити тренутак одлагања; па макар то био поштар који

управо стиже с каквим бесмисленим рачуном; па макар – у страшном страху тај немир је пристајао на све – па макар та препрека била и маскирани пљачкаш, или гром, земљотрес, пожар, па и незамислив, немогућан и непостојећи љубавник... А онда би се цела та пренасељена слика нагло распршивала и од ње остајала само љуштура немира која гута своју ледену празнину и развејава је у све честице бића... Заувек.

Сада и гледаш тако да ти се поглед може узвратити само на јастуку, али светло се гаси и ми у полутами ћутимо, док све остало говори оно што ми не можемо, а време откуцава нашу непомичност која се сећа колико свега, толико и ничега, пошто је било и оно што није било, исто као што није било ни онога што је било. Јер, ја знам да сам једног сунчаног и сјајног дана, када се чинило да све заувек живи и да смрти нема, нити ће је икад бити, нехајно окренула пешчани сат и сачекала да исцури време потребно да се скува меко јаје. Неко је трчао да претстигне смрт која није никуда журила, али је, као и увек, без грешке стизала где је наумила.

Немир се посувратио у један живот и заувек ту нашао свој спокој. Моја страст за пресним шкољкама била је на путу да се са свим тим суочи када дође време. Био је август и све је падало или узлетало са звездама. Бескрајно дуго се, кроз полугамау, спуштала твоја глава на јастук да бих разумела шта говориш.

ВОЛИТЕ ЛИ КАРДЕНА

Човек је да падне, али је човек и да се подигне. Мада има и оних који вазда некако посрћу, а нити руку дају, нити се сами усправљају. Таквима су понајбоље друштво месечари.

За сваки под Богом храст нађе се неки ветар да га из земље истави. Међутим, колико је мени у искуству дато, тада и ветар стане и не зна више шта би са собом.

Што се телефона тиче, он ми некако дође као справа за млевање речи. И зебња ме обузима, јер ми се увек чини да говорим нешто погрешно или само приближно тачно. Збуњене мисли, гледам да га из свог живота сметнем и изгубим из вида. Себе боље разумем ћутке или написмено, а о другима да и не причам.

Леђа је најбоље држати право, али не и круто. Кад не знаш шта ћеш, најбоље не чини ништа и већ си много учинио. Усправних, али не и крутих леђа. Загледан у сопствена небеса.

А ако те љубав савлада, знај да си на граничној црти узвишеног бола који преовлађујућа већина (намерни плеоназам) никада неће разумети, и пуког шегачења које ће такође бити погрешно схваћено. Колико да

останеш при себи, окрени се чему другом – моди, рецимо. Занемари БОЛ и понеси смело неки комад кожне галантерије, понајбоље на голој кожи. Питаш ли ме, ни за шта на свету не бих пропустила узбуђења која обећава Пјер Карден.

Но, стигне ли те невоља да душу дајеш, само је за душу дај. ЦЕЛУ!

У сваком случају што чешће гледај у огледалу своје бледо лице. Скупи у једну једину сузу сву своју несаницу. Разгранај еуфорично свој немир. Учи из свеже стечених рана. Ако си отишао – врати се. Ако си пао – устани. Отреси прах, ма и златан, прошлих живота са своје душе. Малко гласније слушај *Кармину Бурану*. Ни по коју цену не посрђи. За месечарство како хоћеш. Искључи телефон. У самоћи, ћутке, терај моду. Чувај у сећању ону једину сузу што се памти као незаслужен шамар. И попиј – зашто не! – чашу, рецимо, вранца: И из обичне чаше прија, ако већ немаш неку гламурозну.

Из рукописа *Крв, кожа и осипале нежностии*

КАКО ЖИВИ ЕЛЕНА БУТОВА

У времену првом

„Нен живи, такорећи, нераспакованих кофера!” – понављала је мајка са таквом ужаснутошћу као да се управо она налази у њима, лишена ваздуха, воде и дањег светла.

У времену другом

Мати је своју камуфлирану дијагнозу преобратила у нестрпљиво питање: „Зашто већ једном не распакује своју душу?”

У сва времена

Од брижног се оца није очекивало да промени тему: „Била је тако златно дете!”

„Нека нико не каже да њена путовања нису вертикална” – призивао је Миша непостојеће сведоке.

Кроз дим цигарете, Људмила је тихо рекла гледајући негде предалеко: „Стварни људи је смањују, али је не додирују.”

Глорија, краљица партера, одважила се за „дубље сфере”: „Када неко иде кроз живот као кроз царство сенки, шта се може мислити о томе?”

Крпећи своју мрежу, стари брачки рибар је у пола гласа причао како Нен у сумрак стоји на узвишеној стени и испија дуго чашу вина, док јој поглед, у благом луку, дотиче хоризонт.

Препуна црних слутњи, старатамајка је кршила руке: „Мислим да после петог залогаја, храна на њу делује као отров!”

Готово поражена несхатљивим чињеницама, сестра није издржала да не ода тајну: „Нен нема одраз у огледалу. Тамо је нека плавичаста измаглица.”

Исак је сазнао да се Нен грози телефона, таман толико колико жуди за писмима. „Туш јаког млаза, међутим, прохладну воду која помало боцка, воли више и од писама” – бестидно је голицао машту назочних.

А филозоф је, опет, у маниру сасвим филозофском, самоуверено изјавио: „Она је један *contradictio in adiecto*. Као фокусирана дисперзија!”

Само се Пабло уздржао да открије како Нен постаје неодбрањива када њену кошуљицу сједините са својим телесним соковима.

Из Дневника Жењке Бушова